

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR
KINDERTANDHEELKUNDE

Oprichtingsvergadering te Zwolle op 19 november 1970

Op 26 augustus 1970 werd op voorstel van de afdeling Pedodontie van de Katholieke Universiteit te Nijmegen besloten om te komen tot oprichting van een vereniging voor kindertandheelkunde.

Het besluit werd genomen door de gezamenlijke afdelingen Pedodontie der universiteiten in Nederland en de directeur van de Nederlandse Vereniging voor Sociale Tandheelkunde.

Na een aantal voorbereidende besprekingen werd op 19 november 1970 te Zwolle de Nederlandse Vereniging voor Kindertandheelkunde opgericht.

De vereniging stelt zich ten doel de wetenschap met betrekking tot de kindertandheelkunde te bevorderen en de resultaten daarvan dienstbaar te maken aan de gezondheid van het kind.

In afwachting van de koninklijke goedkeuring van statuten en huishoudelijk reglement, organiseert een voorlopig bestuur een algemene ledenvergadering, waar nieuwe leden en bestuur zullen worden geïnstalleerd. Tevens zullen dan enige onderwerpen betreffende de kindertandheelkunde worden behandeld. Agenda, tijd en plaats van deze vergadering worden nader aangekondigd.

Tandartsen, die uit belangstelling of door hun werkzaamheden zich met de kindertandheelkunde verbonden voelen, kunnen zich opgeven bij de secretaris van het voorlopige bestuur.

Een bundeling van krachten van hen, die zich op vele fronten inzetten voor de gezondheid van het kind, in de Nederlandse Vereniging voor Kindertandheelkunde, zal ongetwijfeld de tandheelkundige gezondheid op hoger peil brengen.

Als 1e secretaris van het voorlopige bestuur fungeert collega W. J. H. Berendsen, p/a Philips van Leydenlaan 25 te Nijmegen (telefoon 08800 - 5 85 85, toestel 1035).

ORTHODONTISCHE STUDIECLUB

1936-1942

In oude notulen vinden wij een aankondiging dat de Studieclub werd opgericht in Hotel Americain te Amsterdam op 7 maart 1936.

Leden waren: Bertram, Broekman, De Decker, Mej. Dullemond, Duyzings (secretaris), Edel (voorzitter), Göttlich, Groustra, Liskens, Nord, Paesi en Wartena.

Het was een club met statuten en een huishoudelijk reglement, die echter nooit werden gebruikt. Convocaties werden verzonden op geschept oudhollands papier met fraaie oudhollandse letters. De contributie bedroeg f 2,50 per jaar en men vergaderde op zondag.

Gedurende de wintermaanden besprak men gezamenlijk de problemen van de orthodontie. Ook de apparatuur werd dan onder de loep genomen.

Als gast hield Dr. J. van Niekerk in 1938 een voordracht over „Kalkopname en kalkuitwisseling in het beenderenstelsel”.

Op 28 november 1937 had collega L. de Coster (Brussel)

een lezing gehouden over zijn „Netdiagram”. Korkhaus en Duyzings bespraken hun eigen teleröntgenfoto-apparaat. En Cools (Antwerpen) besprak en demonstreerde zijn vastzittende apparatuur, terwijl Duyzings de Johnson twin-wire apparatuur introduceerde en daarvan de techniek en de toepassing toelichtte.

Voordrachten werden gehouden door de collegae:

Bertram: Demonstratie plaatapparatuur om bij open beet de incisieven in een lager vlak te brengen en bij diepe beet de relatie te veranderen.

Dullemond: Kindermonden en hun afwijkingen.

Duyzings: Groeiprocessen; teleröntgenfoto's; sociale tandheelkunde; eigen apparatuur.

Edel: Extractie als therapie in de orthodontie.

Koenen: Aethiologie en diagnose.

Nord: Preventieve orthodontie; eigen apparatuur.

Als 1942 is genaderd, wordt het vergaderen door de bezetting vrijwel onmogelijk gemaakt. Direct na de oorlog komen de leden weer bijeen en wordt door enkelen voorgesteld de Club uit te breiden tot alle tandartsen in den lande die zich met orthodontische behandelingen bezighouden of gaarne meer van de orthodontie willen weten.

Zodoende is uit de Orthodontische Studieclub de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie voortgekomen, die zich reeds bij de oprichting in een geweldige belangstelling mocht verheugen.

De feestelijke oprichtingsavond vond plaats in Kasteel „De Haar” te Haarzuilens.

J. A. C. Duyzings

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR
ORTHODONTISCHE STUDIE 25 JAAR

J. A. C. Duyzings
erevoorzitter

Op 4 en 5 oktober 1946 kwam een voorbereidend comité, onder leiding van collega Arjan Edel, in Café-Restaurant Esplanade te Utrecht bijeen, om te komen tot een landelijke vereniging van tandartsen, die zich uitsluitend zou gaan bezighouden met de bestudering van de Orthodontie in de ruimste zin des

woorden. De 98 aanwezigen besloten eenstemmig tot het oprichten van de *Nederlandsche Vereeniging voor Orthodontische Studie*. Een voorlopig bestuur werd gevormd door de collegae Duyzings (voorzitter), Edel (vice-voorzitter), Sindram (secretaris) en Bertram en Weisfelt (commissarissen). Er werd besloten een Studiefonds in te stellen, dat beheerd zou worden door de collegae Mevrouw E. Elema, A. A. D. Derksen en H. N. Rengers. Een ontwerp van Statuten en Huishoudelijk reglement werd in handen gegeven van de collegae Mej. Johanna Schippers, Duyzings, Bertram en Weyerman.

In een gloedvolle rede sprak de voorzitter over de noodzakelijkheid van een ruimere verbreiding van de orthodontie. Hij richtte zich in woorden van welkom tot de buitenlandse gasten: Dr. L. de Coster (België), Mr. Harold Chapman (Engeland) en Dr. E. Fernex (Zwitserland).

Onderwerpen betreffende de „normale” ontwikkeling van „Kies- en Tandstelsel en Gezichtsgroei-controle” kwamen aan de orde. De voordrachten werden verlucht met tekeningen en toverlantaarnplaatjes, zoals wij in de notulen lezen. Een jaar later lezen we over lichtbeelden en het gebruik van de epidiascoop.

Thans, in 1971, is het vermeldenswaard, dat er in deze eerste bijeenkomst reeds bericht werd over de problemen van groei en ontwikkeling en dat gepoogd werd door middel van lange-afstand-röntgenfoto's (De Coster, Duyzings) tot vergelijkbare beelden te komen.

De vereniging ging enthousiast aan het werk. De tweede vergadering was reeds in oktober van dat zelfde jaar. Een derde op 31-1-47. De „hoofdschotel” bestond uit verscheidene lezingen.

Op 30 april 1947, in een vergadering te Utrecht, komt, terwijl men bezig is met het agendapunt Statuten en Huishoudelijk reglement, duidelijk naar voren, dat men zich liever bij de wetenschap houdt, dan bij huishoudelijke zaken. Voorzitter Duyzings stelt dan voor, gezien de duur van de te houden voordrachten, de Statuten en het Reglement maar later te behandelen. De 111 aanwezigen gaan hier zonder uitzondering mee akkoord.

Een vaste gewoonte van twee vergaderingen per jaar begint zich af te tekenen. Men streeft er naar, de huishoudelijke zaken tot het minimum te beperken, opdat de wetenschap hoogtij kan vieren. Een toevloed van lezingen en tafeldemonstraties komt op ons afstomen. Naast voordrachten over „groei en ontwikkeling” en over „lichaamsbouw”, vinden wij van collega Bijlstra de lezing: „Fotografische oriëntatie in superpositie, naar aanleiding van de publikaties van Broadbent.” Voorts „Some biological aspects of orthodontic treatment” door Norman Gray (Engeland) en „The Johnson twin-arch appliance” door Kengen (België).

Dan ineens lezen wij in de notulen van de vergadering op 22 en op 23 oktober 1948 over een bestuursverkiezing. Stilzwijgend blijkt het voorlopige bestuur te zijn overgegaan naar een definitief. De oude samenstelling wordt dan gewijzigd in: Duyzings (voorzitter), Bijlstra (vice-voorzitter), Sindram (secretaris) en Weisfelt en Planteydt (commissarissen). De secretaris vermeldt dan: „Het huishoudelijke deel der vergadering werd door 18 leden bijgewoond, het wetenschappelijke deel door 86 leden en 22 gasten.” Naast andere sprekers houdt Dr. Birger Kjellgren (Zweden) een voordracht over „Serial extraction as a corrective procedure in dental Orthopedics”.

J'ACCUSE!

or

A Poem with Teeth in It

Father! Mother! Here! I wontia
I've come back again to hontia
You denied me orthodontia
When I needed it so much.

In 1950 organiseert de vereniging een cursus. Dr. Madden (V.S.) komt naar Utrecht en bijgestaan door collega Granerus (Zweden) wordt gedurende een week de twin-arch tot in fitnesses behandeld voor een groep van collegae uit Nederland, Scandinavië, Frankrijk, Zwitserland, Engeland en Schotland. Zijn eerste zin luidde: „*Most of us, if we are to live happy, develop a philosophy of living.*” Dit werd geïllustreerd met bovenstaande afbeelding. Van deze cursus wordt later een boek („*Practical procedures with the twin wire appliance*”, by Dr. Clare K. Madden) uitgegeven, dat zeer nauwkeurig verslag uitbrengt van het gesprokene en gedemonstreerde.

Op 20 januari 1951 wordt Dr. Madden tot erelid benoemd. Zo ook Dr. Moore, die op zo uitstekende wijze de cursus Orthodontie had gegeven tijdens de tweede Ivory Cross Expedition in 1948. In de najaarsvergadering van dat zelfde jaar volgt de benoeming van Dr. Ch. F. L. Nord tot erelid van de vereniging.

De voorjaarsvergadering van 1952 wordt, mede in verband met het E.O.S.-congres te Scheveningen, vervangen door een drie-daagse cursus over „The edgewise arch appliance”, door Dr. Brodie (V.S.). Tijdens deze cursus werden in de Kurhausbar vele internationale contacten gelegd. Het ging daar tot diep in de nacht heel informeel toe, om het maar eens zacht uit te drukken.

Het jaar daarop volgt een gecombineerde vergadering met de K.N.O.-artsen. De voorzitter rechtvaardigt dit met de woor-

den: „Het dak van onze werkkamer, het palatum, is de vloer van de neusbodem.” De voorjaarsvergadering van '54 brengt ons een „echte” bestuursverkiezing. Zeven jaar lang waren Duyzings, Bijlstra en Sindram de feitelijke leiders geweest. Met raad en daad werden zij echter bijgestaan door die leden, die vrijwel nooit een huishoudelijke vergadering lieten voorbijgaan. Het bestuur had dan ook veel steun van de collegae Nord, Bertram, Pool en Flaumenhaft.

Als nieuwe bestuurders worden gekozen: Duyzings (voorzitter), Bijlstra (vice-voorzitter), Gerbrands (secretaris), Sindram (penningmeester) en Sypkens (commissaris).

Een Studieweek in 1955 wordt dan aangekondigd. In het na-jaar wordt de vergadering gehouden in Groningen, ter gelegenheid van de opening van de nieuwe kliniek van Prof. Bijlstra. Naast een rondgang en het wetenschappelijke gedeelte (Prof. Korkhaus) werd ook aan een „gezellig samenzijn” niet voorbijgegaan.

Lezende in de notulen wordt men getroffen door de lawine van activiteiten. De vereniging had de wind echt wel mee!

Na het verlaten van de vaste apparatuur van Angle werd men gebombardeerd door de uitneembare apparaten. De plaatapparatuur maakte de vroegtijdige behandeling mogelijk. Vele mogelijkheden en vele resultaten werden ons getoond. Ook het vraagstuk van de extractie kwam naar voren. Een toevloed van apparaten werd ons deel. Hoorde men over andere dan reeds bestaande behandelingsmethoden, dan werden de prominenten uitgenodigd hierover te vertellen. De Aktivator van Petrik (Wenen) ondervond veel belangstelling en navolging. Hoewel niet van hem afkomstig moet deze naam toch genoemd worden, omdat hij op zo'n aanstekelijke wijze in vuur en vlam kon staan voor de mogelijkheden en resultaten van dit apparaat. Hij was een bijzondere voordrachtskunstenaar.

Prof. Hotz zagen wij dikwijls en zijn Vorbisplatte was voor zeer velen een uitkomst. Hotz was en is nog een groot vriend van onze vereniging. Een erelidmaatschap kon hem dan ook zeker niet ontgaan.

Dikwijls kwam na de behandeling van een nieuw onderwerp, in een van de volgende vergaderingen, een tweede spreker, met hetzelfde onderwerp om zijn modificaties te demonstreren. Wij zagen Bimler met zijn Gebiszformer en Granerus met zijn twin-arch brackets. Prof. Balters met zijn resultaten van behandelingen met zeer eenvoudige apparaten, gebaseerd op de

uitkomsten van zijn filosofische gedachtengang. Wij hoorden Duyzings spreken over de lichaamshouding en -functie, Derichsweiler over de Gaumennahterweiterung en Kressner over de neusademhaling. Vele tafeldemonstraties werden gehouden, waarvan een ieder wel iets kon opsteken.

Niet alleen onder de buitenlanders, maar ook in eigen kring waren er velen, die het hunne er toe bijdroegen om de vergaderingen tot een succes te maken. Men deed nooit een vergeefs beroep op de leden. Om slechts enkelen te noemen: Bertram, Booy, Brouwer, Duyzings, Gerbrands, Van Hillegondsborg, Crefcoeur, Offermans, Van der Linden, kortom te veel om allen op te noemen. Aan de zuiver wetenschappelijke voordrachten werd echter niet voorbijgegaan. Sprekers als Baume, Broekman, Van Limborgh, Moyers, Reitan, Van der Linden, Tanner en Landsmeer kregen grote aandacht. Tijdens de discussies bleek dat een vrij grote groep algemeen-practici goed geïnformeerd was over vele onderwerpen. Van grote bijdrage aan de orthodontie waren en zijn nog de films van Boersma-Booy, Crefcoeur en Duyzings.

Het is evenwel nog lang niet genoeg. In 1955 volgt de eerste Studieweek in het Anatomisch-Embryologisch Laboratorium van Prof. Dankmeijer te Leiden. Een voortreffelijk gastheer! Wij mochten vrij beschikken over vrijwel alles wat tot het succes van deze Studieweek kon bijdragen. Niets was hem te veel om ons te helpen. Het werd een groot internationaal succes. De voordrachten werden 's morgens gehouden, de demonstraties 's middags. Men ging in kleine groepjes langs de tafels zodat men de gelegenheid had alles goed te zien en vragen te stellen. De afbeeldingen van deze eerste Studieweek tonen: het bestuur met de sprekers, ons erelid Hotz tijdens zijn voordracht, twee oud-voorzitters in aandachtig gehoor en één van de tafeldemonstraties. In 1960 volgt dan de tweede Studieweek. Er was een grote belangstelling door het succes van 1955. Er moest een climax komen. Die kwam dan ook in de vorm van een boek. Alle voordrachten werden uitgegeven. Het boek was verlucht met vele illustraties en telde maar liefst 342 paginas. Dat het reeds bij de opening van de vergadering ter tafel lag, wekte grote bewondering en werd algemeen gewaardeerd. In de Studieweken 1965 en 1970 werd dan ook een zelfde gedragslijn gevolgd.

Intussen lopen de gebruikelijke vergaderingen door. Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 5 en 6 oktober 1956 wordt

de samenstelling van het bestuur gewijzigd in: Bijlstra (voorzitter), Sindram (vice-voorzitter), Gerbrands (secretaris), Sypkens (penningmeester) en Smeets (commissaris). De nieuwe voorzitter dankt collega Duyzings in enkele woorden voor zijn leiding in de afgelopen 10 jaren. Bij de aanvang van het wetenschappelijke deel der vergadering wenst hij hier nogmaals op terug te komen. Hij verzoekt collega Duyzings de zaal te verlaten.

Tegen de benoeming van collega Duyzings tot *erelid* is bezwaar gemaakt en de Vergadering besluit met algemene stemmen, onder luid applaus collega Duyzings te benoemen tot *erevoorzitter* van de Ned. Ver. v. Orthodontische Studie.

Nadat Duyzings weer ter vergadering aanwezig is, doet voorzitter Bijlstra de aanwezigen mededeling van het genomen besluit. De zo juist verkozen erevoorzitter is dermate verrast, dat hij een ogenblik respijt vraagt alvorens te antwoorden. Nadat de bijbehorende oorkonde getekend en overhandigd is, bedankt collega Duyzings voor de hem bewezen eer. De tien afgelopen jaren worden herdacht te Haarzuilens. Na bezichtiging van het kasteel De Haar wordt in de gezellige oude herberg van thee en aperitief genoten. De maaltijd vindt plaats in Hotel Hermitage te Zeist. Een verslag over de afgelopen tien jaar werd in het Tijdschrift voor Tandheelkunde opgenomen (aflevering 11, 1956).

Intussen gaan de gewone vergaderingen door. In oktober '60 komt onder andere Prof. Dr. Martin Schwarz ons vertellen over „Die Röntgenstatik, eine praktische Analyse des Fern-Röntgenbilder“. Een jaar later volgt een gecombineerde vergadering met de Ned. Ver. v. Plastische Chirurgie, met als sprekers: Van Limborgh, Van der Wel, Duyzings, Honig, Damsté en Spijkman.

In april 1962 heeft voorzitter Bijlstra een belangrijke mededeling. Collega Smeets heeft zich bijzonder verdienstelijk gemaakt om tot een reglement te komen met betrekking tot een in te stellen prijsvraag. In de huishoudelijke vergadering volgt hierover een levendige discussie. Op enkele redactionele veranderingen na is de Dr. J. A. W. van Loon-prijsvraag een feit geworden.

De voorjaarsvergadering in 1963 geeft een langere huishoudelijke vergadering te zien. Het concept Statuten en Huishoudelijk Reglement is gereedgekomen. Na een lange discussie gaat de vergadering ermee akkoord de Statuten op de gebruikelijke

wijze ter goedkeuring aan de Kroon voor te leggen. In de daarop volgende bestuursverkiezing wordt het bestuur als volgt samengesteld: Gerbrands (voorzitter), Smeets (vice-voorzitter), Beek (secretaris) en De Maar (commissaris). Collega Sypkens blijft de geldmiddelen beheren.

Op 29 mei '64 deelt de beoordelingscommissie voor de Van Loon-prijs mee, dat zij tot haar leedwezen geen inzending heeft kunnen bekronen. In de najaarsvergadering worden Prof. Hotz en Prof. Korkhaus tot ereliden benoemd. Ook aan Dr. Brodie wordt een oorkonde uitgereikt. Dan blijkt, dat Dr. Brodie deze eer reeds te beurt viel op de eerder genoemde avond in het Kurhaus te Scheveningen.

In 1965 is het collega Smeets niet langer mogelijk een plaats in het bestuur te vervullen. In zijn plaats wordt collega Æ. Hylkema gekozen. Node neemt de vereniging afscheid van collega Smeets. Naast de voordrachten die hij voor de vereniging hield, zijn arbeid voor en tijdens de Studieweken, het werk dat hij verzette voor de Dr. J. A. W. van Loon-prijsvraag, was hij een voortreffelijke gastheer voor bestuursvergaderingen. Mede aan zijn hartelijke vrouw, moet veel dank naar hem uitgaan. Op een vergadering te Apeldoorn wordt collega De Maar, die een bestuursfunctie in de Ned. Ver. v. Tandartsen aanvaard heeft, vervangen door collega Ittman. Het bestuur kan in 1967 geen beroep meer doen op de collegae Hylkema en Sypkens. Sypkens die jaren lang een gedegen financieel beleid heeft gevoerd, wordt met vele woorden van dank gehuldigd. In de hoop dat Ittman op deze zelfde voet voort zal kunnen gaan, worden de werkzaamheden aan hem overgedragen. Als commissaris wordt dan verkozen: mevrouw K. Dekker-van Rossen. Het overlijden van de vice-voorzitter wordt plechtig herdacht. De vereniging verloor in hem een bescheiden, sympathiek en werkzaam lid. Zij koesterde grote verwachtingen jegens hem.

Op zaterdag 26 april 1969 vindt een bestuursverkiezing plaats door het reglementair aftreden van Gerbrands. Collega C. Booy wordt tot voorzitter benoemd, terwijl collega Reijnsbach het vice-voorzitterschap op zich neemt. De lovende woorden aan het adres van Booy worden door hem teruggekaatst naar Gerbrands. De nieuwe voorzitter en erevoorzitter danken Gerbrands voor zijn 15 jaren trouwe dienst.

De Van Loon-prijs is ten deel gevallen aan Prof. Dr. F. P. G. M. van der Linden. De prijs zal hem op een later tijdstip worden uitgereikt.

Dan volgt direct alweer de uitvoering van de Studieweek 1970. Een goed programma en een goede organisatie maken dit gebeuren weer tot een succes. In het najaar wordt, zoals eerder bepaald, aan Van der Linden de Van Loon-prijs overhandigd.

Zo is de vereniging dan genaderd tot een 25-jarig jubileum. Behalve wat zij geweest is voor de leden, heeft zij zeker bijgedragen tot de scholing van orthodontisten en tot het verwerven van een goede naam van de orthodontie in Nederland tot ver buiten onze grenzen. Als wij onderstaande lijst van sprekers in ogenschouw nemen en ons dan herinneren, dat de contributie van f 10,- waarmee werd gestart, is opgelopen tot slechts f 15,- per jaar, dan moet men zich wel afvragen hoe dit mogelijk geweest is. Voor mijzelf geloof ik, dat de *liefde voor de orthodontie* hier ten grondslag aan ligt. Een goed vertrouwen van de leden heeft het de leiding mogelijk gemaakt de Nederlandse Vereniging voor Orthodontische Studie te maken tot wat zij nu is. Wij hopen, dat de komende 25 jaren even vruchtbaar mogen worden.

P. Gerbrands

LIJST VAN SPREKERS

Nederland:

Van Aken	Van Hillegondsberg
Van Arkel	Hoeksema
Van Baal	Honig
Bertram	De Jonge
Boersma, H.	De Koomen
Boersma, J.	Kusen
Booy	Landsmeer
Van den Bosch	Van Limborgh
Borggreve	Van Lookeren Campagne
Broekman	Van Luypen
Brouwer	Merkx
Bijlstra, K. G.	Michaelis
Bijlstra, R. J.	Murck Jansen
Chapchal	Van Niekerk
Crefcoeur	Nord
Damsté	Offermans
Dijkman	Pool
Duysens	Pruim
Duyzings	Sindram
Elffers	Schneider
Engelman	Smeets
Gelink	Spijkman
Gerbrands	Syrier
Groenendijk	Timmer-Schuppers
Guis	Van der Wel
Hartgerink	Weststrate
Van Hartingsveld	Zetsma
Van Heek	

Australië:

Heath

België:

Cools	Kengen
De Coster, L.	De Rijcke
Duivenpart	

Denemarken:

Daugard-Jensen

W.-Duitsland:

Balters	Karwetzky
Bimler	Korkhaus
Dausch-Neumann	Kressner
Derichsweiler	Müller
Diernberger	Nawrath
Eschler	Stockfisch
Holm	Witt
Hausser	Wunderer

Engeland:

Alexander	Leighton
Ballard	Moss
Chapman	Mc. Neil
Fawcus	Picton
Glass	Tulley
Gray	White
Hopkin	Eastwood (thans Canada)

Finland:

Koski

Frankrijk:

Bolender	Gugny
Cousin	Maçary
Debruyne	Merle-Béral

Ierland:

Adams

Noorwegen:

Grude	Reitan
Reichborn-Kjennerud	

Oostenrijk:

Petrik	Schwarz
--------	---------

Spanje:

Carol Murillo	Planas
Costa del Rio	

Verenigde Staten:

Brodie	
Fanning	Madden
Grabner	Moyers

Zuid-Afrika:

Grobler

Zweden:

Gerlach	Kjellgren
Granerus	Lundström

Zwitserland:

Baume	Hotz
Herren	Rakosi